

ИЛИЯНА ГЕНЕВ-ПУХАЛЕВА
Силезийски университет – Катовице
✉ ilianag@interia.pl

НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ ПОЛСКИТЕ СПЕЦИАЛИЗИРАНИ ЕЗИЦИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ИНТЕГРАЦИЯ И ТЯХНАТА ТЕРМИНОЛОГИЯ

Анотация:

Статията е посветена на явлението, наречено езици на европейската интеграция, за които се твърди, че са специализирани езици. Въпросът се разглежда в контекста на полските изследвания по приложна лингвистика и върху полски езиков материал. Разискват се становища, засягащи общата теория на специализираните езици, историята на формирането и особеностите на езиците на европейската интеграция в техния полски вариант. Проблемите се онагледяват с примери от терминологията на европейското право въз основа на убеждението, че термините са ядро на всеки специализиран език. Полското терминотворчество в разглежданата област се характеризира с две противоположни тенденции. Едната е тенденцията към интернационализация чрез пряко заемане на международна лексика и словообразователни елементи, а другата – към запазване на полския езиков облик на терминологичната система чрез използване на домашни ресурси предимно чрез калкиране на английски образци или чрез неосемантизация. Симптоматично е, че втората тенденция, определена като пуристична, е по-силно изразена.

Ключови думи:

европейска интеграция, специализиран език, език на Европейския съюз, терминология, полски

Формулировката на заглавието на настоящия материал предполага твърдението, че съществува лингвистично явление *езици на европейската интеграция*, или иначе казано, че в процеса на политическо, икономическо и юридическо обединяване на европейските държави се използва някакъв по-особен език (или езици). Тази мисъл не е нова и вероятно първата асоциация на читателя, свързана с нея, е с т. нар. *брюкселски новоговор* (Ефтимова 2014) – ритуализираното говорене на бюрократите и политиците, изпълнено с безсъдържателни клишета¹. Не за това ще става

¹ Авторката е независима лингвистка, необвързана със структурите на Евро-

дума по-долу обаче, а за т. нар. *технолектална* същност на езика, с който си служат субектите на европейската интеграция, т.е. за втората импликация, съдържаща се в заглавието, а именно, че езиците на европейската интеграция са *специализирани езици*. Ще огранича наблюденията си върху полския език и полската лингвистична рефлексия върху него².

Преди да пристъпя към същинското изложение на проблемите и техните теоретични основи, е необходимо да направя терминологичното уточнение, че в интересувания ме тук полски метаезик на лингвистично описание са възприети термините *język specjalistyczny* ‘специализиран език’³, *język zawodowy* ‘професионален език’ и новообразуването *technolekt* (*технолект*), за чието утвърждаване в Полша имат заслуга изследователите от варшавското средище по приложна лингвистика (вж. Левандовски 2002, Лукшин 2008а, 2008б). Респективно, *technolingwistyka* (*технолингвистика*) е наречен онзи дял от приложното езикознание, чийто предмет са теорията и практиката на *технолектите* (срв. Лукшин 2008а, 2008б). Важно е да се уточни и това, че определението „език“ в споменатата употреба е условно, както и в английски *LSP*, тъй като не става дума за „завършени“ езици в лингвистичния смисъл на думата – те не притежават никаква специализирана фонетика или граматика, а се базират на общоупотребимия език (срв. Груча 2008а: 12, Келар 2007: 172). Нито един от специализираните езици (напр. *език на правото*, *медицински език*, *военен език* и др.) не е напълно самостоен *лект*, а всеки е част от общия *лект* на дадена общност (вж. Келар 2007: 172) – т.е. може да се говори за полски език на правото, полски език на медицината, полски военен език и т.н.

Под *специализиран език* в приложната лингвистика най-общо се разбира език, използван в професионалната комуникация, чрез който се изразява специализирана информация⁴. В съгласие с това схващане може да се приеме, че специализирани езици имат не само научните и техническите дисциплини, но и всяка човешка дейност, упражнявана като професия. Следователно трябва да се признае за факт обособяването на определени езици, с които си служат специалистите (юристи, политици, експерти в различни области, административни служители,

пейския съюз, която не се ангажира априорно нито с критика, нито с апология на изследователския си обект.

² Темата се разглежда в широк съпоставителен контекст в Генов-Пухалева, И. *Терминологията на Европейския съюз. Съпоставка на българската, гръцката, полската и английската терминология на правото на околната среда*. Katowice, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, 2015. 230 s.

³ В българската лингвистична литература понятието специализиран език се означава и с термините *специален език*, *език със специално предназначение* или *език за специални цели*, които са калки на английското название *Language for Special (Specific) Purposes* или съкратено *LSP*, както и *професионален подезик* и *функционален стил*.

⁴ Разграничението *специализиран език* или мн.ч. *специализирани езици* не е релевантно в контекста на общата теория на явлениято.

преводчи и др.), заети професионално с европейската интеграция и работещи в структурите на Европейския съюз или за тях, т.е. заети в сфера, получила висок престиж в нашата част на света през последните десетилетия с оглед на обществената ѝ значимост. За езици на европейската интеграция експлицитно пишат не само лингвистите (напр. Груча 2008а: 12–16, Йопек-Бошацка 2010: 172–209, Келар 2007: 150), но и експертите в Съвета на Европейския съюз (вж. Робъртсън 2017).

Дефиницията на понятието *специализиран език* (*język specjalistyczny*), която е предложена в речника на метатерминологията на специализираните езици под редакцията на Йежи Лукшин, гласи следното: „специализираният език е конвенционализирана семиотична система, базираща се на естествения език, която представлява фонд на определено специално знание“⁵ (Лукшин 2005). Конвенционалността, т.е. договореността на значението и в по-широк смисъл на словесното поведение е важна характеристика на специализирания език, която го противопоставя на стихийно утвърденото в общонародния език. Тя е присъща в особено голяма степен на езиците на европейската интеграция и често е причина те да бъдат възприемани като непонятни, въпреки че си служат с обичайна лексика⁶.

В цитирания по-горе речник (Лукшин 2005) се прецизира също, че специализираните езици са: (1) оръдие на труда, (2) средство (инструмент) за професионално обучение, (3) показател за цивилизационно равнище. Първите две черти са разбираеми и тук не се нуждаят от обстойна аргументация. Ще се спра обаче на третата, която е централна тема в част от работите на Франчишек Груча. Полският лингвист изтъква, че специализираните езици са специфични творения, които са не само „притежание“, но и отличителен белег на конкретни хора и конкретни човешки колективи (Груча 2008а: 6). Подчертава също така, че всеки отделен специализиран език, включително езиците на европейската интеграция, представлява цивилизационно постижение (Груча 2008б: 27 и сл.). Мисъл на същия автор, чиято основателност се доказва и с конституирането на езиците на европейската интеграция, е, че историята на всеки конкретен специализиран език е тясно свързана с историята на цивилизационното развитие на съответната общност (езикова или политическа). Създаването на специализирани езици за удовлетворяването на конкретни цивилизационни нужди и цели в определен исторически момент – в случая: на европейските държави през последните десетилетия – се извършва пред очите ни и позво-

⁵ Тук и нататък преводите са направени от авторката.

⁶ Срв. с мнението на Ханс-Магнус Енценсбергер (2011): „Кой наистина ръководи парада? Кой дърпа конците и с каква цел? Никой не знае. Приемат се закони и наредби, но жителите на Стария свят вече не разбират формулировката им. Човек би си помислил, че без да разберем, извънземна раса е кацнала на Земята и е поела Европа, защото нейните представители виреят добре там. Това е народът на технократите.“

лява да бъде синхронно изучавано чрез общодостъпните документи и материали. В сферата на пожеланията остава засега възможността езиковедите да влияят реално и ефективно върху тези процеси, за да не бъдат въпросните езици лошокачествени копия на чужди образци. Последното е съществено, тъй като една от явните особености на явлениято е неговата производност – известно е, че полските специализирани езици, свързани с европейската интеграция, нямат оригинален произход⁷. Както изтъква и Ф. Груча, те се създават по подобие на езиците, които по-рано са били „изковани“ от общностите – инициатори на европейската интеграция или от членувалите по-дълго време в Европейския съюз (Груча 2008б: 30).

Когато става дума за достъпните за наблюдение процеси на създаване и развитие на полските езици на европейската интеграция, трябва да се има предвид и ролята на превода и преводачите. През 1996 г. е учредена административна единица, наречена *Urząd Komitetu Integracji Europejskiej* (‘Служба на Комитета за европейска интеграция’), на която е възложено координирането на мащабната преводаческа работа през предприсъединителния период на Полша. Преводът на стотици хиляди страници нормативни актове в рамките на ограничено време се налага във връзка с общовалидното изискване преди началото на членството на страната в Европейския съюз (от 2004 г.) да бъдат преведени т. нар. *достигжения на правото на Европейския съюз* или *acquis communautaire*. Подробна информация за проблемите, които възникват при решаването на тази задача, е поместена в публикацията „*Tłumaczenie Acquis Communautaire na język polski. Materiały z konferencji 20 kwietnia 2001 r.*“ (Warszawa: Biblioteka Europejska, № 19). От нея добре личи значимостта на преводачите като фактор при създаването на полския език на европейското законодателство⁸. Още през 1997 г. Службата издава подробни указания за тях в ръководството „*Wskazówki dla tłumaczy aktów prawa UE.* Warszawa: UKIE“. Тези указания привличат вниманието на езиковедите с това, че предмет на регулация са всички равнища на езика и текста, като свободният избор на превеждащия се свежда до необходимия минимум (Йопек-Бошацка 2010: 190 и сл.). Анна Йопек-Бошацка изтъква, че се въвеждат норми не само за техническото оформление на документите, като пунктуация, използване на малки и главни букви и под., но също така – за терминологията, фразеологията и синтаксиса. Безпрецедентна в областта на юридическия превод е и практиката да

⁷ Ф. Груча отбелязва, че историята на повечето полски специализирани езици е относително кратка и че те са създавани предимно по чужд образец – „латински“, италиански, френски и немски (Груча 2008а: 8).

⁸ Любопитни факти за генезата на някои термини и формулировки в европейските правни актове се откриват в електронното списание „*Co brzmi w trzcinie*“, чиито автори са преводачите в Европейската комисия, вж. онлайн: <http://ec.europa.eu/translation/polish/magazine/pl_magazine_en.htm> [20.03.2017].

се дават като образци цели макроструктури на правните актове. Това, според изследователката, довежда до появата на текстове-хибриди, съчетаващи елементи на полската и на чуждата езикова и правна култура (Йопек-Бошацка 2010: 207–208). Ръководство за полските преводачи, подобно на „Wskazówki...“, е достъпно онлайн и в момента и се актуализира постоянно от службите, поели впоследствие част от функциите на „Urząd Komitetu Integracji Europejskiej“ – в случая това е Департаментът по полски език към Генерална дирекция „Писмени преводи на Европейската комисия“ (*Departament Języka Polskiego, Dyrekcja Generalna ds. Tłumaczeń Pisemnych, Komisja Europejska*) (вж. Вадемекум 2017)⁹. Според полските лингвисти появата на технолекталното явление, т.нар. *езици на европейската интеграция*, е предизвикана както от потребностите на професионалната комуникация, така и от необходимостта от „подобаващо езиково изразяване на динамично изменящата се действителност на ЕС“ (Келар 2007: 150). Подчертава се, че „на стар език няма как адекватно да бъдат представени каквито и да било иновации“, а на Европейския съюз се гледа като на иновативна обществена, политическа, гражданска и административна система, която, както всяка друга, се нуждае от собствен език (Груча 2008а: 21–22). Не се скрива фактът, че нововъведението първоначално се състои в заимстване: „[...] за да бъде разбрана новата европейска реалност, трябва да се възприеме чуждото знание за света и начините той да бъде променян. Нещо повече, трябва да се създаде съответен специализиран език или негово копие и да се разпространи умението да се използва. Трябва да се въведат нови понятия и термини за тяхното означаване, както и да се модифицират значенията на „старите“ думи [...]“ (Келар 2007: 150). В теоретичен план тази аргументация на Б. Келар подкрепя възгледа, че историята на специализираните езици отразява историята на езиковите и културните контакти на отделните общности.

Когато даденият специализиран език не е оригинално творение, а е създаден по подобие на вече съществуващ, както е в случая с полските езици на европейската интеграция, тогава възниква въпросът за неговото качество: доколко прецизно и пълно се предават примарните специализирани понятия и термини; доколко заимстването е пасивно подражателство и доколко е белязано с креативност. За да онагледя чертите на полските езици на европейската интеграция, по-нататък в статията представям избрани термини, които се употребяват и дефинират чрез правни определения в нормативни актове (предимно от правото на околната среда)¹⁰, а оттам се разпространяват в различни

⁹ Тук и по-нататък при позоваванията на електронни адреси да се има предвид, че официалните публикации на Европейския съюз се обнародват в интернет, който е и основно средство за комуникация на органите на ЕС с гражданите.

¹⁰ Езикът на правото възприема специализираната лексика, свързана с областта, която е предмет на регулация.

административни документи и специализирани текстове (вкл. в устни изказвания на заетите професионално с европейската интеграция). За термините е важно да припомним, че се смятат за ядро на всеки специализиран език – негов най-важен елемент. Лексикалната „различност“ и по-точно наситеността с терминологична лексика се смята за универсална черта на специализираните езици и затова е централен проблем на изследванията по технолингвистика, които в тази своя част се пресичат с терминознанието.

В терминологията на полската езикова версия на европейското законодателство се наблюдават две противоположни тенденции. Едната е тенденцията към интернационализация (или в по-тесен смисъл европеизация) чрез пряко заемане на международна лексика и словообразователни елементи (т.е. срещащи се най-малко в три езика, два от които не са родствени), а другата – към запазване на полския езиков облик на терминологичната система чрез използване на домашни ресурси. Симптоматично е, че втората тенденция е по-силно изразена.

Многобройни изследвания сочат, че понастоящем заемането в полските специализирани езици, в съгласие с глобалните процеси, е предимно от английски образци. Елемент на интернационализацията на полския език на европейската интеграция с посредничеството на английския език е например утвърждаването на названията на правните актове: *dyrektywa* (англ. *directive*, бълг. *директива*), *decyzja* (англ. *decision*, бълг. *решение*), *opinia* (англ. *opinion*, бълг. *становище*), *protokół* (англ. *protocol*, бълг. *протокол*), *rezolucja* (англ. *resolution*, бълг. *резолюция*), *konkluzje* (англ. *conclusions*, бълг. *заключения*) и др. (срв. Йопек-Бошацка 2010: 186). За правото на Европейския съюз се твърди, че има свой самостоятелен правопорядък, собствени източници и сложна система от актове, отличаващи се както от националните, така и от международните. Принципите за прилагането на това право се назовават с терминологични словосъчетания, които са преводни заемки от единици на английския примарен специализиран лексикон на европейската интеграция, срв.: *plan działania* (англ. *action plan*, бълг. *план за действие*), *program środowiskowy* (англ. *environmental programme*, бълг. *екологична програма*), *polityka środowiskowa* (англ. *environmental policy*, бълг. *политика в областта на околната среда*), *instrument finansowy* (англ. *financial instrument*, бълг. *финансов инструмент*) и др. Необичайното, което привлича вниманието на езиковеда тук, е, че терминосъчетанията с опорен елемент общоупотребими стари заемки *plan*, *program*, *polityka*, *instrument* са неосемантизми, на които европейският законодател (един колективен специализиран субект) е приписал специално значение по силата на договореност. За носителите на полския език, които не са запознати с конвенцията и със съответното значение, посочените терминологични съчетания могат да звучат като абстрактни и претенциозни празнословия. По правило термините се

тълкуват в правни определения в съответните актове, напр.: *instrument finansowy* (*финансов инструмент*), който може да се определи като неологично фразеологично съчетание, се тълкува в подробна изброителна дефиниция в контекста на *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/ z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych...* (*Директива относно пазарите на финансови инструменти*) с номер CELEX 32014L0065¹¹. Дефиницията съдържа 11 точки, но тук за илюстрация на въпроса привеждам само първите четири:

Instrumenty finansowe

- 1) Zbywalne papiery wartościowe;
- 2) Instrumenty rynku pieniężnego;
- 3) Jednostki uczestnictwa w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania;
- 4) Transakcje opcyjne, transakcje typu futures, swap, kontrakty terminowe typu forward oraz wszelkie inne kontrakty pochodne dotyczące papierów wartościowych, instrumentów dewizowych, stóp procentowych lub oprocentowania, uprawnień do emisji lub innych instrumentów pochodnych, indeksów finansowych lub środków finansowych, które można rozliczać fizycznie lub w środkach pieniężnych; [...]¹².

Подходящо е да се припомни становището на Мирослав Янакиев, изразено по отношение на термините с класически (гръцки или латински) произход, което е същевременно препоръка към терминотворците да не странят от „екзотичната“ форма: „терминът носи голямо количество специфична (научна) информация, която в ненаучната езикова практика изразите с такъв размер не носят“ и реципиентът трябва да бъде предупреден за това, например чрез „чуждия вид“ на морфемите, от които е образуван терминът (Янакиев 1977: 92).

Не може да се твърди, че формата на цитираните единици *plan działania*, *program środowiskowy* и под. сигнализира за тяхната натовареност със специфична професионална информация и специфична функция и тази лъжепознатост може да се смята за недостатък. Това произтича от съзнателното намерение на законодателя да формулира европейското право на достъпен за гражданите език, откъдето идва явната тенденция към терминологично изразяване на специализираните понятия с полски езикови средства, за която споменах по-горе. Домашното езиково градиво, с което се изразяват терминологично специализираните понятия, често се използва по начин, различен от общоприетия – например в европейското право за околната среда се въвеждат нови термини за известни понятия: *zwierzęta żyjące na wolności* вместо *dzikie zwierzęta* (бълг. *животни, живеещи на свобода* вместо *диви животни*

¹¹ Тук и по-долу номерата CELEX препращат към официалния портал на Европейския съюз, където документите и цитираните термини могат да бъдат открити чрез стандартно търсене, вж. онлайн: eur-lex.europa.eu.

¹² Вж. българския вариант онлайн: eur-lex.europa.eu.

от англ. *animals living in the wild* вместо *wild animals*). В други случаи се прецизират значенията на стари и основни думи, напр. в директива с номер 32000L0060 се фиксират с правно определение *jezioro* (езеро) и *rzeka* (река) по следния начин (срв. с българския вариант):

„Rzeka“ oznacza część wód śródlądowych płynących w przeważającej części po powierzchni lądu, ale mogących na pewnym odcinku swojego biegu płynąć pod ziemią.

‘„Река“ означава вътрешнотериториален воден обект, протичащ в по-голямата си част по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си.’

„Jezioro“ oznacza część wód śródlądowych powierzchniowych stojących.

„Езеро“ означава вътрешнотериториален повърхностен воден обект със стоящи води.

Тук *rzeka* (река) и *jezioro* (езеро) се ситуират като видови термини по отношение на родовия (нововъведение) *część wód śródlądowych powierzchniowych* (вътрешнотериториален повърхностен воден обект), като се спазва принципът за системност на терминологията. Дефиниция на хиперонимния на посочените термини *część wód powierzchniowych* (повърхностен воден обект) се открива в директива 2000L0060. Този термин явно калкира английския *body of surface water*, чийто опорен елемент *body of water* или *water body* се предава в полски с фразеологичния неологизъм *część wód*, а в български – с *воден обект* и *водно тяло*, вместо с по-старите *водоем* (от руски) и *воден басейн*. Полските номинатори проявяват известна креативност при избора на опорен терминоелемент, предпочитайки *część wód* пред **ciało wodne*). Срв. как се съотнасят основните номинационни признаци, изразени в правното определение, с компонентите на езиковата форма:

‘Body of surface water’ means a discrete and significant element of surface water such as a lake, a reservoir, a stream, river or canal, part of a stream, river or canal, a transitional water or a stretch of coastal water.

„Część wód powierzchniowych“ oznacza oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych.

„Повърхностен воден обект“ означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води.

а) признак: ‘предмет с граници’ > компонент на значението: element (discrete and significant) – element (oddzielny i znaczący) – елемент (отделен и значителен) > компонент на формата: *body* – *część* – *обект*;

б) признак: ‘вода’ > компонент на значението: *water* – *wody* – *води* > компонент на формата: *water* – *wody* (*wód*) – *воден*;

в) признак ‘положение’ > компонент на значението: *surface* – *powierzchniowe* – повърхностни > компонент на формата: *surface* – *powierzchniowe* – повърхностен¹³.

Други полски термини, при които повече или по-малко творчески са адаптирани чуждите образци, като е използван словообразователният и лексикалният потенциал на езика, са напр.:

– *siedliska przyrodnicze* (англ. *natural habitats*, бълг. *естествени местообитания*): суфиксът *-isko* изразява признака ‘място’;

– *szkody wyrządzone środowisku naturalnemu* (англ. *environmental damage*, бълг. *екологични щети*): специализираното значение на подчинения член на терминологичното съчетание се изразява чрез разгърнатата причастна конструкция *wyrządzone środowisku naturalnemu* ‘нанесени на природната среда’;

– *zrównoważone użytkowanie* (англ. *sustainable use*, бълг. *устойчиво използване*): срв. с *trwały rozwój* (англ. *sustainable development*, бълг. *устойчиво развитие*), в които идеята за жизнесподдържащо развитие на човечеството се изразява езиково с прилагателните *zrównoważony* ‘уравновесен’ и *trwały* ‘постоянен, стабилен’.

Важно е да се отбележи, че калкирането (семантично и структурно) от английски прототип е широко застъпена практика, срв.: *otaczające powietrze* < англ. *ambient air* (бълг. *околен въздух*), *ścięte drzewa z zachowanym listowiem* < *cut trees retaining foliage* (бълг. *отрязани дървета със запазена листна маса*), *paszport roślin* < англ. *plant passport* (бълг. *фитосанитарен паспорт*), *dobrostan zwierząt* < англ. *animal welfare* (бълг. *хуманно отношение към животните*), *system ekopunktów* < англ. *system of ecopoints* (бълг. *система за екомочки*), *internet rzeczy* < англ. *Internet of things* (бълг. *интернет на нещата*) и редица други.

Съчетание от двете тенденции – към интернационализация и към полонизиране – се забелязва и в рамките на вариантност на пълни официални форми на термини, конструирани с домашно езиково градиво, и на абривиатури. Последните са международни графични символи, каквито по правило изобилстват в научно-техническите текстове. Пример за такава вариантност представляват означенията *pył zawieszony* (*прахови частици*) и паралелно – *PM10* или *PM2,5* (*ПЧ10* или *ПЧ2,5*). Инициалната абривиатура *PM* в съчетание с цифри произлиза от английския термин *particulate matter* и няма отношение към полския превод на пълния термин. Подобен е случаят и с означенията за т. нар. *индикатори за шум* – на полски: *wskaźniki hałasu*. Кратките варианти (символни означения от англ.) *Lden*, *Lday*, *Levening* и *Lnight* са възприети с тази форма както в полската, така и в българската терминология на европейската интеграция (директива 32002L0049).

¹³ На първо място посочвам английския термин с определението му, като имам предвид неговата примарност.

Като стремеж към запазване на вече утвърденото в терминологичните лексикони, съгласно принципа за разпространеност на терминологията¹⁴, трябва да се определи отказът на полските специалисти да заменят етнонима *ескимос* с *инуит*, както е възприето в останалите европейски специализирани езици. Срв. определенията от регламент 32009R1007:

„Eskimos“ oznacza autochtonicznych członków ojczyzny Eskimosów, a mianowicie tych obszarów arktycznych i subarktycznych, na których obecnie lub tradycyjnie Eskimosi posiadają prawa i interesy autochtoniczne, uznanych przez Eskimosów za członków ich ludu, oraz obejmuje Inuków, Juków (Alaska), Inuitów, Inuvialuitów (Kanada), Kalaallitów (Grenlandia) oraz Juków (Rosja),

„Инуити“ са представителите на коренното население в инуитските територии, а именно тези арктически и субарктически територии, в които понастоящем или традиционно инуитите имат коренни права и интереси, признати са от инуитите за техни сънародници и включват представители на Inupiat, Yupik (Аляска), Inuit, Inuvialuit (Канада), Kalaallit (Гренландия) и Yupik (Русия).

“Inuit” means indigenous members of the Inuit homeland, namely those arctic and subarctic areas where, presently or traditionally, Inuit have aboriginal rights and interests, recognised by Inuit as being members of their people and includes Inupiat, Yupik (Alaska), Inuit, Inuvialuit (Canada), Kalaallit (Greenland) and Yupik (Russia).

Причината за замяната на общоупотребимия и широко популярен екзоетноним *ескимос* с ендоетнонима *инуит* е, че посочените народи смятат *ескимос* за пейоративно название. Следователно става дума за евфемизиране на етнонима, с което полските номинатори в случая не се съобразяват (срв. с Ефтимова 2014).

Общото впечатление от наблюденията върху полските специализирани езици на европейската интеграция е, че въпреки наличието на немалко материални интернационализми, за назоваването на „новата европейска действителност“ се предпочитат домашните термини. Те най-често са дву- или многословни калки от английски език или полски единици (думи или словосъчетания), на които е приписано ново специално значение. Предпочитанието към преводното заемане и неосемантизацията като начини за образуване на нови термини в съвременния глобализиращ се свят би следвало да се разглежда като съзнателно опазване на „чистия“ характер на езика, включително и на неговите субсистеми, което ангажира креативността на номинаторите. Пуристичните нагласи спрямо специализираните езици на европейската интеграция се обясняват с изразяваното многократно (и не само от поляците) опасение за бъдещето на националните езици и култури в многоезичния и мултикултурния европейски контекст.

¹⁴ Този принцип препоръчва утвърдените в практиката термини да не се заменят с нови, вж. Мазур 1961: 16 и сл.

Литература

- Вадемекум 2017: *Vademecum tłumacza. Wskazówki redakcyjne dla tłumaczy*, онлайн: <http://ec.europa.eu/translation/polish/guidelines/documents/styleguide_polish_dgt_pl.pdf> [20.03.2017].
- Груча 2008а: Grucza, F. Języki specjalistyczne – indykatory i/lub determinanty rozwoju cywilizacyjnego. In: *Podstawy technolingwistyki 1*. Warszawa, Wydawnictwo Euro-Edukacja, 2008, s. 5–23.
- Груча 2008б: Grucza, F. O językach dotyczących europejskiej integracji, Unii Europejskiej i potrzebie ukonstytuowania ogólnej lingwistyki języków specjalistycznych. In: *Podstawy technolingwistyki 2*. Warszawa, Wydawnictwo Euro-Edukacja, 2008, s. 27–74.
- Енценсбергер 2011: Enzensberger, H. M. *Sanftes Monster Brüssel oder Die Entmündigung Europas*. (Цит. по Х. Шпигел: *Брюксел – леговището на бюрократичното чудовище*. Във: *Франкфуртер алгемайне цайтунг*, 29.03.2011, от БТА).
- Ефтимова 2014: Ефтимова, А. Doublepeak: политическа коректност или език на лъжата в политическия дискурс (анализ на медийните му прояви). // *Електронно списание LiterNet*, 2014, № 8 (177).
- Йопек-Бошацка 2010: Jopek-Bosiacka, A., 2010: *Przekład prawny i sądowy*. Warszawa, Wydawnictwo Naukowe PWN, 2010, 253 s.
- Келар 2007: Kielar, B. Językowe i prawne aspekty tłumaczenia tekstu Traktatu ustanawiającego Konstytucję dla Europy, podpisanego w 2004. In: *W kręgu teorii i praktyki lingwistycznej. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Jerzemu Lukszynowi z okazji 70. rocznicy urodzin*. Warszawa, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, 2007, s. 145–155.
- Левандовски 2002: Lewandowski, J. (Red.). *Problemy technolingwistyki*. Warszawa, Katedra Języków Specjalistycznych. Wydział Lingwistyki Stosowanej i Filologii Wschodniosłowiańskich Uniwersytetu Warszawskiego, 2002, 242 s.
- Лукшин 2005: Lukszyn, J. (Red.). *Języki specjalistyczne. Słownik terminologii przedmiotowej*. Warszawa, Katedra Języków Specjalistycznych Uniwersytetu Warszawskiego, 2005, 200 s.
- Лукшин 2008а: Lukszyn, J. (Red.). *Podstawy technolingwistyki 1*. Warszawa, Wydawnictwo Euro-Edukacja, 2008, 285 s.
- Лукшин 2008б: Lukszyn, J. (Red.). *Podstawy technolingwistyki 2*. Warszawa, Wydawnictwo Euro-Edukacja, 2008, 230 s.
- Мазур 1961: Mazur, M. *Terminologia techniczna*. Warszawa, Wydawnictwa Naukowo-Techniczne, 1961, 251 s.
- Робъртсън 2017: Robertson, C. LSP and EU Legal Language. In: *XVII European Symposium on Languages for Specific Purposes*. Department of Language and Business Communication Online: asb.dk [15.03.2017].
- Янакиев 1977: Янакиев, М. *Стилистиката и езиковото обучение*. София, 1977.